

PŁEĆ

RÓWNOUPRAWNIENIE PŁCI	PRZEMYSŁ WYDOBYWCZY	NIERÓWNOŚĆ GLOBALNE	WRAŻLIWOŚĆ NA ZAGROŻENIA	
			PRAWA	KOBIETY

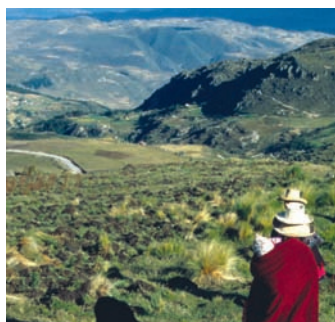
przemysł wydobywczy:
błogosławieństwo czy **przekleństwo**?

Oddziaływanie przemysłu wydobywczego na kwestie równouprawnienia płci

70% ubogich na świecie to kobiety, jednak nie istnieją żadne konkretne rozwiązania, które mogłyby zapewnić, aby korzystały one z projektów związanych z przemysłem wydobywczym – z wydobywaniem ropy naftowej, gazu ziemnego i górnictwem.

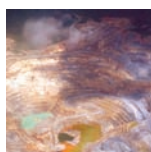
Dziewczynka z ludu Machiguenga z rejonu Timpia. Jednej ze społeczności bezpośrednio doświadczającej skutków budowy gazociągu Camisea w Peru.
© Antoine Bonsorte, Amazon Watch

Tubylcza rodzina z okolic peruwiańskiej kopalni złota Yanacocha.
© Sjoerd Panhuysen

Wózek ciągnięty przez ośa w Qarabork, w Azerbejdżanie nieopodal rurociągu Baku-Ceyhan w rejonie Morza Kaspijskiego.
© Willemijn Nagel

Przedstawicielka tubylczej społeczności peruwiańskiej Shivankoreni, ofiary projektu wydobywczego Camisea.
© Aaron Goldzimer, environmental defense

Kobiety są najbardziej narażone na negatywne wpływy tego rodzaju projektów, ponieważ tradycyjnie odpowiadają one za czynności związane z naturalnymi zasobami, które mogą ulec skażeniu. Zarazem kobiety są często marginalizowane w procesach decyzyjnych związanych z dużymi inwestycjami rozwojowymi lub zarządzaniem zasobami naturalnymi. Nie korzystają one w tym samym stopniu co mężczyźni z pozytywnych skutków wydobywczych projektów.

Wiele kobiet jest zaangażowanych w nieformalne, nieopłacane prace, takie jak produkcja rolna na własne potrzeby, chodzenie po wodę i zbieranie drewna na opał. Dyskryminacja kobiet i brak szacunku dla ich bezpłatnej pracy to zjawisko szczególnie dotkliwe w społeczeństwach, w których w centrum planów rozwoju gospodarczego lokuje się zajęcia zdominowane przez mężczyzn, takie jak górnictwo.

Nawet w przypadku formalnego zatrudniania kobiet daje się zauważyć tendencję, aby przydzielać im dłuższe godziny pracy i wynagradzać gorzej niż mężczyzn wykonujących podobne zadania. Poważne dysproporcje pomiędzy płciami (na korzyść mężczyzn) istnieją we władzach firm i na stanowiskach państwowych, szczególnie w odniesieniu do przemysłu wydobywczego.

przykłady

Podczas gdy projekty związane z przemysłem wydobywczym mają często poważne następstwa dla całej społeczności, górnictwo i wydobywanie ropy naftowej w nieproporcjonalnie większym stopniu w negatywny sposób oddziałują na kobiety.

Dobrze udokumentowane problemy związane z kwestiami równouprawnienia płci w przypadku projektów realizowanych przez przemysł wydobywczy obejmują:

- Wykluczenie lub marginalizację kobiet z negocjacji z firmami górniczymi odnośnie projektów, wynagrodzeń i systemów rekompensat.
- Ograniczony dostęp do korzyści z eksploatacji górniczej, zwłaszcza do pieniędzy i zatrudnienia, co często prowadzi do zwiększonej zależności ekonomicznej od mężczyzn (którzy są z reguły zatrudniani i opłacani przy takich projektach). Rezultatem tego jest marginalizacja tradycyjnych ról i obowiązków kobiet. Na przykład w Indonezji, przemysł górniczy pozbawił kobiety możliwości odzyskiwania złota z używanych odpadów poeksploatacyjnych, co stanowiło ich tradycyjne zajęcie, natomiast wyczerpanie zasobów mineralnych oraz zanieczyszczenie ziemi i wód utrudniło produkcyjną rolę kobiet w lokalnych społecznościach.¹
- Zwiększenie obowiązków kobiet w zakresie opieki nad dziećmi i zapewnienia im pożywienia pod nieobecność mężczyzn, którzy podejmują prace przy projektach wydobywczych. Zanieczyszczenie okolicznych gleb i wód utrudnia to zadanie. Na przykład w mieście Korsakov na wyspie Sachalin, zbudowanie przez firmę Shell elektrowni na płynny gaz ziemny zwiększyło ruch ciężarowy w mieście, co zniszczyło strukturę zasobów wodnych i wywołało obawy miejscowych kobiet o bezpieczeństwo ich dzieci i gospodarstw domowych.²
- W przypadku wykonywania przez kobiety prac przy projekcie związanym z górnictwem lub wydobywaniem ropy naftowej, odnotowuje się wiele incydentów dyskryminowania ich w miejscu pracy. Zatrudnia się je w większym wymiarze godzin lub za niższe pensje niż mężczyzn na podobnych stanowiskach. Ignorowane są ich potrzeby związane z higieną, ciążą i macierzyństwem.

SKALA

WPŁYW

PRZYKŁAD

przemysł wydobywczy: błogosławieństwo czy przekleństwo?

Niniejsza broszura stanowi część projektu pod nazwą „Przemysł wydobywczy: błogosławieństwo czy przekleństwo?” realizowanego przez organizację Friends of the Earth Europe, Friends of the Earth Netherlands i CEE Bankwatch Network.

PRZEMYSŁ WYDOBYWCZY	NIERÓWNOŚĆ	WRAŻLIWOŚĆ NA ZAGROŻENIA
RÓWNOUPRAWNIENIE PŁCI	GLOBALNE	PRAWA KOBIECY

- Ignorowanie religijnych i duchowych związków tubylczych kobiet z ich otoczeniem i ziemią, zwłaszcza w przypadku osób wysiedlonych ze swoich terenów w wyniku prac górniczych.
- Wyższe ryzyko zubożenia ekonomicznego gospodarstw prowadzonych przez kobiety opuszczone przez swoich mężów, zwłaszcza w przypadkach wysiedlenia.
- Nasilony problem przemocy domowej wobec kobiet w związku z obniżeniem społecznego i ekonomicznego statusu kobiet w lokalnych społecznościach.
- Większe ryzyko zapadnięcia na HIV/AIDS i inne choroby przenoszone drogą płciową, większe zagrożenie padnięcia ofiarą nadużyć seksualnych i handlu kobietami, jako rezultat zarówno napływu siły roboczej (mężczyzn) lub konieczności zdobycia pieniędzy, w celu utrzymania rodziny. Jednocześnie mężczyźni poszukujący pracy często zostawiają duże rodziny bez źródła dochodu. Tendencje te można zaobserwować na przykład w Azerbejdżanie, gdzie w rejonie budowy rurociągu Baku-Tbilisi-Ceyhan nastąpiło nasilenie zjawiska handlu kobietami i prostytucji.³

zalecenia

Warunkiem wstępnym do właściwego odniesienia się do szkodliwych wpływów przemysłu wydobywczego w aspekcie równouprawnienia płci jest uznanie, że prace górnicze na danym obszarze nie gwarantują automatycznie korzyści dla miejscowych kobiet. Faktem jest natomiast, że to właśnie kobiety doświadczają większości negatywnych skutków rozwoju tego przemysłu. Jeszcze ważniejsze jest uznanie, że kobiety powinny w większym stopniu brać udział jako kluczowi udziałowcy w gospodarowaniu zasobami naturalnymi. Rola kobiet jest jeszcze ważniejsza, jeśli uznać, że to właśnie one najczęściej są odpowiedzialne za dobro dzieci. Czynne i swobodne uczestnictwo kobiet w procesach decyzyjnych dotyczących projektów związanych w przemyśle wydobywczym jest fundamentalną gwarancją długotrwałych korzyści socjalnych i ekonomicznych dla społeczności lokalnych.

nasze żądania:

- Promotorzy projektów związanych z przemyśle wydobywczym powinni uwzględniać problematykę równouprawnienia płci na wszystkich etapach cyklu realizacji projektu. Powinni oni przeprowadzać pod tym kątem analizy i oceny oddziaływania projektu. Oceny te powinny dotyczyć praktycznych potrzeb kobiet, takich jako zapewnienie pożywienia i bezpieczeństwa dzieciom oraz równy dostęp do zasobów i korzyści wynikających z projektów związanych z przemyśle wydobywczym.
- Rządy powinny wzmocnić wysiłki na rzecz ochrony i wsparcia poszanowania praw człowieka w odniesieniu do równouprawnienia płci, w zgodzie z międzynarodowym prawem.
- Międzynarodowe instytucje finansowe, takie jak Bank Światowy, Europejski Bank Inwestycyjny i Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju powinny uznać swoje obowiązki w odniesieniu do poszanowania praw człowieka i czynnie chronić i wspierać prawa kobiet w swoich projektach i działaniach.
- Spółki górnicze i rządy powinny przeznaczać odpowiednią ilość środków na pomyślny rozwój, wdrażanie i zastosowanie równouprawnienia płci w swych działaniach. Powinny one dostarczać adekwatnych mechanizmów zabezpieczających, takich jak audyty związane z równouprawnieniem, kontrole wewnętrzne i systemy ewaluacji i weryfikacji.
- Spółki w swej polityce powinny promować równość płci i prawa kobiet.

źródła informacji: EarthRights International, Mining, Gender, and the Environment in Burma -Mining:

http://www.earthrights.org/burmareports/mining_gender_and_the_environment_in_burma_8.html | Communities and Small-Scale Mining, Summary of Lessons from the Asia-Pacific Learning Event: Women Miners in the Asia-Pacific Region: http://www.casmsite.org/Documents/PSDN_Outcomes.pdf | ThirdWorld Network, Asia-Pacific women grapple with financial crisis and globalisation: <http://www.twinside.org.sg/title/grapple-cn.htm> | World Rainforest Movement, India: Women's response to devastating mining: <http://www.wrm.org.uy/bulletin/80/India.html> | III International Women and Mining Conference, India, 2004: <http://www.mmpindia.org/womenmining.htm> | Gender and mining in Kenya: the case of Mukibiramines in Vihiga district: <http://www.eldis.org/go/display/?id=12112&type=Document> | Mines and Communities: <http://www.minesandcommunities.org/woman/woman.htm> | Women Miners in Developing Countries: Pit Women and Others, Ashgate, 2006: <http://astore.amazon.com/oneworld.net03-20/detail/0754646505>

¹ Oxfam Australia, Tunnel Vision. Women, Mining and Communities, 2002
<http://www.oxfam.org.au/campaigns/mining/news/index.html>

^{2,3} CEE Bankwatch Network and Gender Action, BoomTimes Blues: Big oil's gender impacts in Azerbaijan, Georgia, and Sakhalin, 2006

Niniejsza broszura została wydana dzięki wsparciu finansowemu Unii Europejskiej. Za treści zawarte w niniejszej broszurze odpowiadają wyłącznie organizacje: Friends of the Earth Europe, Friends of the Earth Netherlands, Friends of the Earth France, CEE Bankwatch. Pod żadnym pozorem nie należy ich utożsamiać ze stanowiskiem Unii Europejskiej.